

Question parlementaire orale de Mathieu Bihet à Nathalie Muylle, ministre de l'Emploi, Économie et Consommateurs, sur "Le droit de retrait en Belgique" (55006162C)

(extrait du Compte rendu intégral n° 215 avec compte rendu analytique traduit des interventions lors de la réunion du 17 juin 2020 de la Commission des Affaires sociales, de l'Emploi et des Pensions du Chambre des représentants de Belgique)

Un nombre considérable de travailleurs de secteurs essentiels ont continué à assurer le fonctionnement de notre pays durant ces dernières semaines. Je pense ici aux professions de la santé, évidemment, mais aussi aux postiers, éboueurs ou aux employés de la grande distribution (et j'en oublie sûrement). Il semblerait que certains, à l'aube de cette reprise, n'aient pas envie de jouer la carte de la solidarité, bien aidé par quelques responsables politiques qui jouent les Cassandre.

En effet, vous n'êtes pas sans savoir que depuis plusieurs jours maintenant, un mouvement de débrayage s'est opéré à la STIB. Plusieurs chauffeurs de trams et de bus ont fait valoir un « droit de retrait ». Si ce mouvement n'est pas soutenu par les syndicats, pour qui les mesures de protection se sont avérées suffisantes, il semble bien être instrumentalisé par quelques agitateurs à des fins politiciennes.

Mes questions, Madame la Ministre, sont donc les suivantes :

La possibilité du fameux «droit de retrait» n'est pas simple à faire valoir en Belgique, pouvez-vous me confirmer qu'il existe bel et bien? Si oui, pouvez-vous m'indiquer les conditions devant être réunies pour qu'un travailleur puisse exercer ce droit?

Selon vous, le droit de retrait actuellement invoqué par plusieurs chauffeurs de la STIB remplit-il ces conditions?

La réponse de la ministre Nathalie Muylle

L'article 2.26 du Code du bien-être au travail prévoit "qu'un travailleur qui, en cas de danger grave et immédiat et qui ne peut être évité, s'éloigne de son poste de travail ou d'une zone dangereuse, ne peut en subir aucun préjudice".

Mondelinge parlementaire vraag van Mathieu Bihet aan Nathalie Muylle, minister van Werk, Economie en Consumenten, over "Het recht om niet aan het werk te gaan in ons land" (55006162C)

(uittreksel uit het Integraal Verslag nr. 215 met vertaald beknopt verslag van de toespraken tijdens de vergadering op 17 juni 2020 van de Commissie voor Sociale Zaken, Werk en Pensioenen van de Belgische Kamer van volksvertegenwoordigers)

Een groot aantal werknemers uit essentiële sectoren heeft er de voorbije weken voor gezorgd dat ons land kon blijven draaien. Sedert enkele dagen zijn er bij de MIVB echter geregeld werkonderbrekingen, die gemotiveerd worden door een "recht om niet te gaan werken". De vakbonden steunen die acties niet omdat ze vinden dat de beschermingsmaatregelen toereikend zijn.

Bestaat dat "recht om niet te gaan werken" wel degelijk? Zo ja, kunt u me melden aan welke voorwaarden er moet worden voldaan? Voldoet volgens u het recht om niet te gaan werken, waar heel wat chauffeurs van de MIVB zich op beroepen, aan die voorwaarden?

Antwoord van minister Nathalie Muylle

Artikel 2.26 van de Codex over het welzijn op het werk bepaalt dat een werknemer geen nadeel mag ondervinden van het feit dat hij in het geval van een niet te vermijden, ernstig en onmiddellijk gevaar zijn werkpost of gevaarlijke

Ce droit de retrait peut être envisagé dans des situations exceptionnelles, dans le cas où un poste de travail entraîne une exposition renforcée au coronavirus, par exemple dans un hôpital ou un laboratoire où des tests de dépistage du coronavirus sont analysés. De plus, il ne peut être exercé que si, contrairement à la réglementation en vigueur, l'employeur n'a pas pris de mesures de prévention ou si celles-ci sont insuffisantes. Un guide générique a été mis à la disposition des employeurs, sur le site internet du SPF Emploi, Travail et Concertation sociale, pour les aider à cet égard. Le travailleur qui ne se sent malgré tout pas en sécurité et qui estime que les mesures prises par son employeur pour lutter contre la propagation du virus sont insuffisantes, doit contacter son supérieur hiérarchique, son employeur et son conseiller en prévention et, ensuite, déposer une plainte auprès de l'inspection du Contrôle du bien-être au travail (CBE).

zone verlaten heeft. Het moet gaan om een ernstig en onmiddellijk gevaar dat niet kan worden vermeden. Dat wil zeggen dat de gezondheid of veiligheid van de werknemer bijna zeker in gevaar is als hij op zijn werkpost blijft en dat hij zich alleen in veiligheid kan brengen door onmiddellijk de werkpost te verlaten. Een klassiek voorbeeld is een dreigende explosie. In dat geval moet de werknemer ook zijn leidinggevende en preventieadviseur zo snel mogelijk op de hoogte brengen.

Het recht om de werkpost te verlaten kan in de context van de coronacrisis worden overwogen in uitzonderlijke situaties waarbij de werknemer zich op een werkpost bevindt met een verhoogde blootstelling aan het coronavirus, bijvoorbeeld in een ziekenhuis of laboratorium waar coronatests worden onderzocht. Bovendien geldt het alleen als de werkgever, in strijd met de regelgeving, geen of onvoldoende preventiemaatregelen heeft genomen. Voor alle andere werknemers bestaat er weliswaar een risico om op het werk blootgesteld te worden aan het virus, maar het risico op besmetting is beperkt als de werkgever, in overleg met zijn werknemers, de nodige preventiemaatregelen heeft getroffen om de verspreiding van het virus tegen te gaan. Om de werkgever daarbij te helpen, werd de Generieke gids om de verspreiding van COVID-19 op het werk tegen te gaan ter beschikking gesteld op de website van de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg.

Wanneer de werknemer zich desondanks toch niet veilig voelt en meent dat zijn werkgever onvoldoende maatregelen heeft genomen om de verspreiding tegen te gaan, is het aangewezen dat hij contact opneemt met zijn leidinggevende, zijn werkgever en zijn preventieadviseur en daarna een klacht indient bij de inspectie Toezicht op het Welzijn op het Werk (TWW).